

DDA & EBA

Ze zákulisí EIZ pro výuku, 25.05.2022
Lu Panchártek Suchá (UK & PS EIZ AKVŠ)

CRP MŠMT 2022

Podpora blended learningu vysokoškolskými knihovnami (služby, zdroje, procesy)

DDA, EBA, EBS, PDA, WTF...?!

EBA | Evidence Based Acquisition

EBS | Evidence Based Selection

- Knihovna předem uhradí deposit, na základě něhož získá neomezený přístup k titulům na delší časový úsek. Na jeho konci si pak na základě **svého vlastní ho uvážení** vybere tituly do výše depositu, které pak zůstanou v trvalém nákupu knihovny.

DDA | Demand-Driven Acquisition/Access

- Knihovna vloží deposit, na základě něhož získá omezený přístup (počet stránek/počet minut čtení) k titulům. Po vyčerpání tohoto limitu čtení uživatel může požádat knihovnu o zakoupení titulu.
- Samotné zakoupení titulu podléhá schválení

PDA | Patron-Driven Acquisition

- Obdoba DDA, jen k nákupu dojde automaticky po dosažení určité hladiny čtení (minuty/stránky/akce).
- Občas s DDA hozeno do jednoho pytle

Rychloprůzkum

Používáte na své instituci DDA&EBA?

Proč vůbec? | DDA&EBA

We librarians were buying books that no one cared about. We were wasting significant money on books while at the same time we were cancelling serials and databases that were heavily used and needed for both research and classrooms.

There had to be a better way¹

Simply put, individual readers know what is in their own interest better than librarians do²

1. FISHER, Karen a Chris DIAZ. Four Years of Unmediated Demand-Driven Acquisition and 5,000 Ebooks Later: We Gave 'Em What They Wanted. In: Charleston Conference [online]. [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: https://iro.uiowa.edu/discovery/delivery/01IOWA_INST:ResearchRepository/12674912280002771?l#13675099990002771

2. Dillon, D. (2011b). Texas demand-driven acquisitions: Controlling costs in a large-scale PDA program. In David A. Swords (Ed.), Patron-driven acquisitions: History and best practices (pp. 157–168). Berlin, Boston: De Gruyter Saur. <http://dx.doi.org/10.1515/9783110253030.157>

Co se Vám osvědčilo, při komunikování modelů EBA&DDA k uživatelům?

Jak vysvětľujete uživatelům, že knížka za měsíc už nebude a že větička „*Tuto knihu si můžete vyžádat u Vaší knihovny*“ není záruka ničeho?

Vyhodnocení uživatelského zájmu | EBA

Stačí nám jen využívanost titulu?

- Jak to dělali za velkou louží³ (Stony Brook University)
  - využívanost
  - jak jsou tituly v souladu s potřebami univerzity
  - rok vydání
  - stabilita využívanosti
  - cena za titul × cena za využití

⇒ **Informované rozhodnutí o pořízení titulu**

3. TRAN, Clara Y a Jin Xiu GUO. Developing user-centered collections at a research library: An Evidence-Based Acquisition (EBA) pilot in STEM. *The Journal of academic librarianship* [online]. Ann Arbor: Elsevier, 2021, **47**(5), 102434 [cit. 2022-05-21]. ISSN 0099-1333. Dostupné z: doi:10.1016/j.acalib.2021.102434

Vyhodnocení uživatelského zájmu | DDA

Žádná data, jenom přání. Nebo ne?

- Na základě jakých kritérií přijmout požadavek?⁴(University of Kansas)
  - Žádné (uživatel to tak chce a kdo jsem já, abych mu bránil...?)?
  - Žádající uživatel (akademik/doktorand/pre-student)?
  - Důvod potřeby?
  - Chování uživatele (dluh vůči knihovně)?
  - Úroveň obsahu (e-leporelo spíše ne)?
  - Oborová vhodnost?
  - Jazyk dokumentu?
  - Maximální cena?
  - ...?

4. CURRIE, Lea a Kathy GRAVES. A New Model for Demand-Driven Acquisition. Kansas Library Association College and University Libraries Section Proceedings [online]. 2012, 2(1.) [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: doi:10.4148/culs.v2i0.1611

Jaká kritéria pro vyhodnocení DDA&EBA využíváte?

Nákupem to nekončí

Co se stane s využívaností po nákupu knihy?

Sledujete využívanost DDA&EBA pořízených knih po jejich zakoupení?

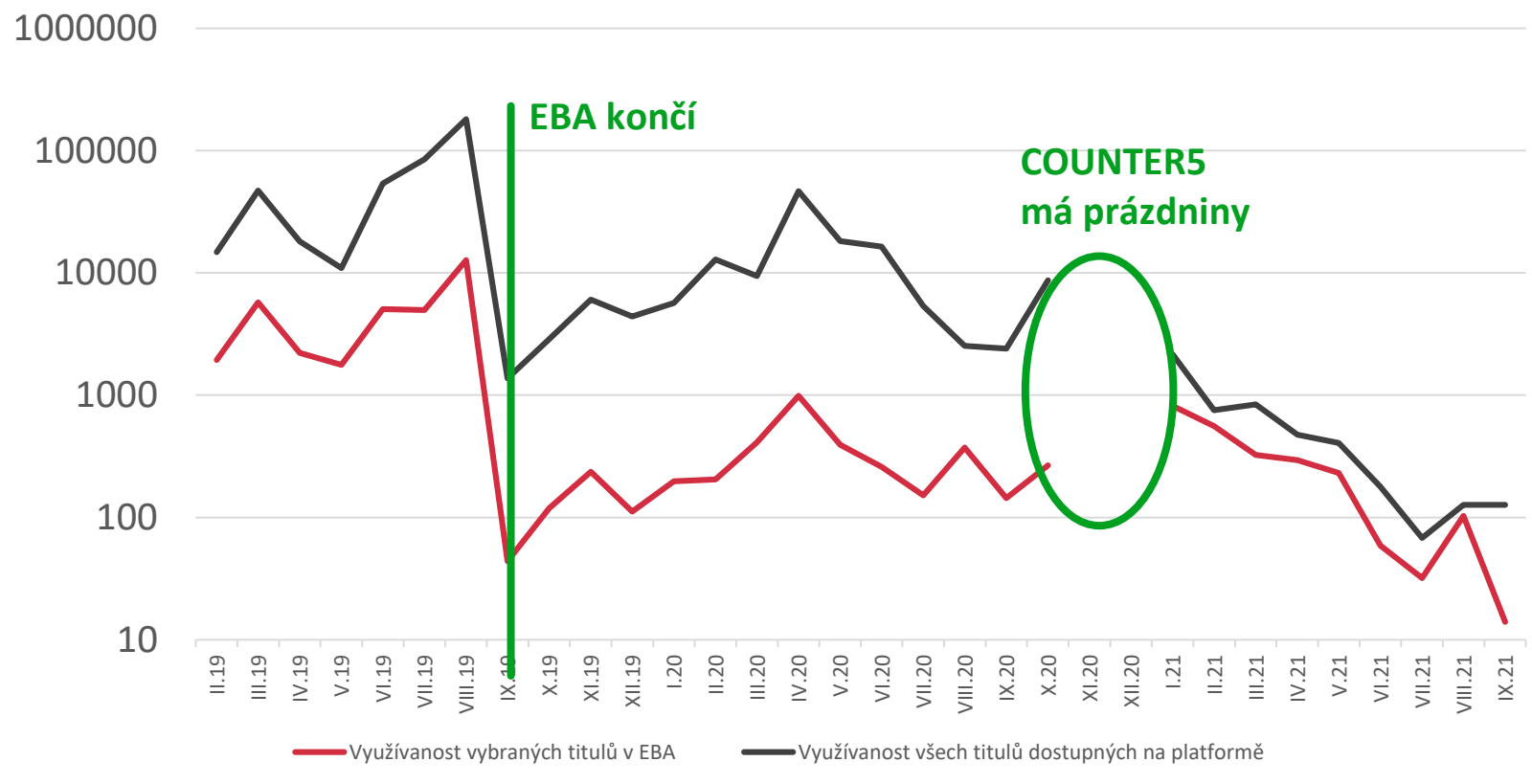
Vidíte v těchto datech nějaký trend?

Nákupem to nekončí | EBA

Zkušenost UK

Využívanost Cambridge Core 09/2019 – 09/2021

Počet titulů pořízených v EBA	Počet přístupů	%
17	0	12,1%
32	1 - 10	22,7%
4	11 - 20	2,8%
10	31 - 50	7,1%
78	50 +	55,3%

Ze záklisí EIZ pro výuku

Nákupem to nekončí | DDA

DDA zkušenost UK (a PDA zkušenost University of Iowa⁵)

Využívanost titulů zakoupených na PQ
09/2021 – 04/2022

Počet titulů pořízených v DDA (nebo na PQ)	Počet přístupů	
46	0	14,1 %
156	1 - 10	47,7 %
53	11 - 20	16,2 %
49	31 - 50	15,0 %
23	50 +	7,0 %

DDA requests 09/2021 – 04/2022

Purchased	269	16,3 %
Rejected	1380	83,7 %
TOTAL	1649	

PDA | 2009 – 2013

No. of Sessions	No. of Titles	% of Total Titles Used
1	1139	20.9%
2-9	3380	62.1%
10-19	578	10.6%
20-29	153	2.8%
30-39	55	1.0%
40+	135	2.5%

5. FISHER, Karen a Chris DIAZ. Four Years of Unmediated Demand-Driven Acquisition and 5,000 Ebooks Later: We Gave 'Em What They Wanted. In: Charleston Conference [online]. [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: https://iro.uiowa.edu/discovery/delivery/01IOWA_INST:ResearchRepository/12674912280002771?|#13675099990002771

Peníze až na prvním místě

**Jakým způsobem alokujete rozpočet na DDA?
Vnímáte rozpočet na DDA jako prostředky na důležitou položku
nebo jakési „tady můžu umořit zbývající prostředky“?**

Děkuju, že jste tu dneska byli

Lu Panchártek Suchá
admin-eiz@cuni.cz

PS EIZ AKVŠ

<https://www.akvs.cz/pracovni-skupiny/ps-eiz/>

Zveme všechny, co si o EIZ rádi povídají.

I ty, co o nich jen rádi poslouchají

